

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI

Número 2265

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 4 d'agost de 1922

ELS NOUS IMPOSTOS

—Ben expremut, encara raja!...

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

—No s'inquieti. Gasti "AGUA DE LA CHINA" que resguarda la caiguda del cabell i li dóna el seu color primitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

ANTONIO LOPEZ

IMPRESOR

Trabajos de lujo

Ediciones

Impresiones de todas clases

Calle del Olmo, núm. 8

BARCELONA

ESTOMAGO & INTESTINOS.

GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-IVEROSIMILES

ARAGON 229

BARCELONA.

VENDES AL
COMPTAT I A PLAÇOS

No deixin de visitar
l'Exposició els dies festius

El que dorm an aquest llit
no tindrà mai més neguit.

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferràn) Barcelona

Abonaments mensuals

75 ptes. 60 coberts (3 plats, pa vi i postres)

99 » 60 » (4 » » » »)

150 » 60 » (4 » » » » gelats i encurtits)

COBERTS

2'75 4 plats, mantegat o flan

3'75 4 » últim pollastre rostit

4'50 5 » » » »

Vi comprès

SALÓ PER A BANQUETS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El que té la culpa

Els nostres llegidors deuen sapiguer la història del «terno» de Sant Valeri, venut pel cabilde de Lleida, adquirit pel tentacular senyor Plandiura i detingut governativament per la Junta de Museus. Perquè ara resulta que no solament pateixen detenció governativa els sindicalistes, sinó també les casulles. El cabilde de Lleida les ven, En Plandiura les compra, i la policia s'incauta d'elles i no les deixa sortir de casa. Les casulles sofreixen una llei de fuga, però a l'inrevés.

Qui té raó? Ningú. En Plandiura pot fer totes les compres que vulgui, en us del seu dret, que és res menys que el de la propietat privada, estatuit, segons diuen, per la naturalesa i fixat en lleis eternes pel dret romà. Tinc diners? Doncs compro. Compro? Doncs la compra meua és sagrada. Però arriba la Junta de Museus, i respòn que hi ha coses en les quals lo individual s'ha de subordinar a lo col·lectiu; que a les casulles tenen dret, primer, els capellans, segon, els Museus, i en tercer lloc, els Plandiures, i que havent-se venut, aquests, altres joies artístiques, era lògic suposar que aquestes també se les vengués. —No! —crià En Plandiura, —ho he firmat en escriptura. —Sí! —respòn la Junta de Museus—perquè el senyor Plandiura ha tret de Catalunya altres joies d'art venent-les al estranger.

Així, de qui és la culpa? La culpa és del clero. A l'últim, després d'anys i anys de no tenir culpa de res el clero, el podem acusar de tot, de no tenir amor ni a l'art, ni a Sant Valeri, d'ésser capaç de vendre's fins la custòdia si En Plandiura els hi vol comprar, de vendre's les casulles que és com empenyar-se la capa. Es que hi tenim dret, respòn el clero, perquè és nostre. Així que's venguin la catedral, perquè també és seva, que treguin a subasta els altars, que donguin els sants i les verges als antiquaris. La propietat ja hem quedat, des de fa vint segles, que és *jus intendi et obintendi*, lo qual vol dir clar, i català, que és el

dret de fer lo que els hi dongui la gana als clergues, als seglars, als col·leccionistes i als canonges.

Mentre existeixin cabildes i compradors, ens trobarem amb aquests plets que fan indisposar-se a un tan bon catòlic com En Puig i Cadafalch amb un bisbe, i un Plandiura que és un Museu, amb la Junta de Museus, i als artistes entre ells, esclatant una guerra civil sota una casulla. No resta més que un remei. Que totes les casulles, tots els retaules, tots els frescs, tots els quadros de les esglésies passin als Museus. Si no se l'estimen el patrimoni, si els canonges se'l fan malbé com uns hereus Escampa, per a què respectà'ls-hi? De misses en poden dir amb una taula de fusta o un altar de ciment. Poden batejar amb la sola aigua beneïta, sense pica tallada. D'oficis en poden cantar, amb casulla feta a casa. La religió tornaria a tenir l'enternidora sobrietat cristiana, i serien per a sempre finides les baralles de col·leccionistes, les disputes de presidents i bisbes, i les llaunes periodístiques. En Plandiura descansaria; En Folch i Torres hauria aconseguit el definitiu i se dedicaria a fer pomells d'antiquaris, i En Puig i Cadafalch no arriscaria de fer-se excomunicar pel bisbe de Lleida que deu ésser valencià, i si no ho és, serà mallorquí.

Congratulem-nos d'aquestes jornades d'escàndol artístic-elesiàstic, perquè ens han tornat an aquells temps de la nostra joventut, en els quals el clero encara tenia la culpa de tot.

PARADOX

«Goal»!

El món futbolístic està trasbalsat per les cotitzacions entre els jugadors, que fan de valors i els clubs que fan de banquers. En Zamora, ha desertat del «Barcelona»; En Sagi Barba és sol licitat, també; En Peña, ingressa, així mateix, a l'«Español». La rivalitat entre els dos clubs, l'«Español» i el «Barcelona», i la frisança dels aficionats, arriba al màxim.

Però aquesta rivalitat és atribuïda a la política. L'«Español», és apoiat, diuen, per l'Unió Monàrquica. El «Barcelona», és i serà sempre català. Això diuen, però a nosaltres ens han assegurat, a cau d'orella, que la causa és una altra.

—Els nostres jugadors—va dir En Gamper an el senyor La Riba, president de l'«Español—no abandonaran mai an el seu club. Se l'estimen perquè en ell han sostingut les més grans lluites i perquè dins d'ell ha culminat la seva fama.

—Els seus jugadors—respongué el senyor La Riba—no són els idealistes que vostè suposa i si jo volgués, es passarien al nostre club.

—I ca! Proviu—digué En Gamper.

—Li juro que ho provaré—replicà el senyor La Riba.

I ho ha provat. En guerra i en amor, deien que lo primer eren els diners. En el futbol, també.

Les tribulacions d'un diari

Tots preguntem: *La Publicidad*, de qui és? D'En Tayá? De la Patronal? De l'Acció Catalana? Misteri, impenetrable misteri. *La Publi*, és d'En Tayá, la dirigeix la Patronal, gairebé la té l'Acció Catalana, i no obstant no és d'En Tayá, ni de la Patronal, ni de l'Acció Catalana, sinó d'uns anglesos, acreedors d'En Tayá.

Aquests acreedors tenen per advocat a l'Amadeu Hurtado, i la gent diu: *La Publi* tornarà a ésser de l'Hurtado. Aleshores, s'aixeca un chor aprovatiu: Millor, millor, millor!... Però si els anglesos acreedors d'En Tayá són clients de l'Hurtado, i aquest recobra *La Publicidad*, com portarà la política internacional, que és la seva política, si els anglesos seran Lloyd George, i l'Hurtado serà la França?

Tot és misteri, impenetrable misteri a *La Publi*. Fins una parella de guàrdies que hi ha a la porta. Què fan aquells guàrdies? Perquè hi són? Ningú ho sap. Però els més enterats asseguren que és per a impedir l'entrada d'En Tayá a *La Publicidad*.

—Si entra i fa d'amo el detindran.
Sic transit gloria mundi.

Aviat serà un fet l'existència d'un *Casal de Lleidatans* on tots ells trobaran germanívola companyia, direccions, guies, ensenyaments de tota mena, conferències, cursos, biblioteca, periòdics, informes comercials administratius, judicials, Borsa de treball, cooperativa, sports, festes, balls, coses típiques de la comarca, etc. etc. Res, que ens sap greu no ésser lleidatans, si aquest casal ha de fer tot el que promet En Martí Esteve, que és lleidatà, hi donarà la primera conferència. Ah, no, primer En Morera i Galicia! Però immediatament després, ell. Li toca com a prohom de Lleida i de la intel·ligència.

Els jueus d'ara

Aquests canonges que es venen un tern, una casulla, o bé un calze o una imatge, són més pillets que el pillet de la platja que es troba al món sense ampar, sol i vern.

Rient per sota del nas, de lo etern ens parlen ells, acusant de salvatge qui no sacut dels sentits l'esclavatge; i ells no creuen en Déu, cel, ni infern

Beats, ells no volen tenir un viure trist, que l'alegria ens l'envien els deus i és el diner el qui desfà dols i greus, i amb el diner governem lo imprevist...

No pensen, ells, mancà amb Déu, ja està vist, trafiquejant amb objectes no seus, com no pensaven fer mal els jueus quan se jugaven les robes de Crist.

EL BENEMERIT PLANDIURA

Aquest canonge de l'art és més digne de portar el tern de Sant Valeri que els altres que se'l venen.

:-: POTI-POTI :-:

Una comandita

Que En Cambó té un *yath* és cosa que ningú ignora. L'istiu passat viatjava amb ell pel mar del Nord —no sabem si en busca d'un tresor, com el rei de *La pàtria nova* de Grieg— quan li arribà l'avís que l'havien fet ministre d'Hisenda. (Que no deixa d'ésser un tresor).

Aquest istiu, fa uns dies, l'embarcació del *leader* ha estat a punt, en aigües cantàbriques, d'anar a fons. Un petit accident que sembla un símbol. Aquí els joves nacionalistes ja no creuen amb En Cambó; allà la seva barca ha perillat. Quina ha corregut més perill, la barca política o la barca dels seus viatges estivals? Res tot plegat, un petit accident.

Ara hem sabut que l'embarcació de luxe d'En Cambó no és d'ell sol, sinó de varies persones; una comandita, com la seva política. Aquesta barca ha remontat el Sena i a París ha estat reparada, millorada; s'hi han afegit camarots, confort, luxe i *beauté*. I amb ella En Cambó i els seus comanditaris empen dran aquest istiu un viatge a Orient, l'Orient dels somnis dels poetes. Aquest Cambó que ens semblava tan auster i tan pràctic, ens resulta un sensual i un poeta. Si un viatge pel nord li va portar un ministeri, l'Orient el menys que li pot portar es una presidència de ministres. I si no li porta res, l'Orient roig i verd el regalarà amb les seves meravelles. I al dir roig i verd no és que volguem al·ludir al *Rojo y Verde* de divertida memòria.

El negoci és el negoci

Una mica d'història. Quan un fet és allò que s'en diu històric, la seva actualitat és lo de menys, per això és històric. I el fet val la pena d'ésser comentat.

Una volta més, l'indústria ha triomfat, a Barcelona, damunt de l'art, i els filats han pogut més que'ls alexandrins. N'ha estat la víctima l'insigne Marquina.

El nostre Alcalde, senyor Marqués d'Alcella, assistí a una representació de *El Pavo Real*. En un entreacte volgué entrar a saludar al autor, qui el rebé amb la més gran consideració. —Molt honrat per la visita... Agraeixo la seva intenció... Don Ferran Fabra i Puig estava més satisfet que el dia que el van fer Alcalde.

Seguí la conversa i Don Ferran inicià l'idea de donar el dissabte a la nit una festa a casa seva en honor del poeta. Però En Marquina havia de sortir precisament dissabte a les vuit del vespre cap a Madrid...

—Això rai—digué algú.—Facin la festa divendres.

—Impossible,—digué el Marqués.—Jo no puc anar-me'n a dormir tard més que el dissabte a la nit, que l'endemà puc llevar-me tard. Pensi! Tinc d'ésser cada dia a les vuit del dematí a la fàbrica... I amb més motiu dissabte que dec repassar la nota del setmanal, no fos cosa que s'equivoqués el tenedor de llibres...

I la festa no pogué celebrar-se. Primer que les belles lletres, primer que En Marquina, és el famós fil d'Escòcia d'En Fabra i Coats, tan preuat pel ram de l'agulla.

El senyor Cartrons conqueridor

Es ell un senyor respectable, ni alt ni baix, ni vell ni jove, ni guapo ni lleig, vaja, un tipet que Déu n'hi-dó.

La vida an ell sí que poc el preocupa, té una rendeta, segura i assegurada per a mentre visqui. Oh! i encara quan se mori, si ho deixa tot ben arreglat, la senyora Agneta, la seva dona, tindrà un bon passament. No té finques, ni paper d'Estat, té molt millor que tot això; és un d'aquests sers privilegiats, coneguts amb el nom d'empleats municipals.

Feina no n'hi ha pas molta, tant és així, que fa un quant temps el vegerem un xic preocupadot. L'home s'avorria. Aquell etern fer cigarrets allí a l'oficina, ja començava a empipar-lo. I el continuat criticar els uns als altres, li donava basqueig. Per això, doncs, cercava una ocupació. Res de portar els llibres d'una casa, ni de fer d'«añador» de cap germandat. Ca, barret! Els companys es creurien que li obligava la misèria. Era necessari trobar quelcom honorífic, alcalde de barri, o una cosa per l'estil.

L'idea genial, fou En Fernández qui li suggerí. En aquells temps, erem en els heroics dies de l'organització del sometent barceloní. I En Fernández, company de *manilla* del senyor Cartrons, allí a l'Orient, li donà l'idea. Ell que tenia influència podria fer que el senyor Cartrons fos, al menys, caporal del sometent del seu barri.

La cosa sortí bé. Pocs dies després el senyor Cartrons ensenyava, a qui volia veure'l, un carminós i daurat carnet, acreditant-lo com a caporal de sometent del seu barri. No n'estava pas poc de content el bo del senyor Cartrons! Els veïns de l'escala el felicitaren, al enterar-se'n per la portera, qui se'n enterà per la minyona d'ell. La seva dona el mirava admirada. Fins allí a l'oficina, semblava que els seus companys el respectaven més. Però això al fi i al cap no era pas res de l'altre món; al cap d'avall era tota una autoritat amb... revòlver i tot.

Vingué el dia de la revista, allà al Passeig de Gràcia. Estava a fora a estiuejar, però vingué, no hauria faltat més! L'haurieu vist, tot tivat, amb l'insignia a la solapa, la canana amb la pistola, i un jonc a la mà, com a bastó de «mando», o com a espasí, no sabem ben bé les seves il·lusions.

Quan tornà a casa tot satisfet, al portal trobà la Llúcia, la portera, dona quasi jova, i viuda encara que guapota. Semblava que l'esperés: «Còm ha anat això, senyor Rafel?». (El senyor Cartrons es diu Rafel).

Ell, precisament, esperava, es dalia, perquè algú li parlés de la festa i li feu una descripció guerrero-militar, que al cap de deu minuts era escoltada per la senyora del principal que venia de missa, la minyona del segon que anava a cercar pa, i molt prompte per tota l'escala. I ell també s'escoltava. Es veia guerregant, dins de poc, dirigint el seu batalló, quan tot parlant es fixà amb la portera que se'l mirava amb aires d'enamorada. Ell no se'n recordava gaire de com són aquests aires, però li va semblar.

Les paraules se li trabaven a la boca, i poc a poc acabà la seva relació, quedant-se sol, després de les

felicitations dels veïns, amb la portera a qui ell encara seguia mirant també, ja amb ulls de general d'exèrcit vencedor. L'home se sentia conqueridor també, si no de pobles, del cor de la portera.

I degué conquerir-lo, perquè uns dies després, allí sota l'escala, a l'habitació de la portera, abans d'anar el senyor Cartrons a l'oficina, s'hi desenrotllà una escena, digna certament d'un reservat de l'«Edén».

Poc després anava ell, cap a l'oficina, tot cofoi, tot tivat. Se sentia guapot, les dones inclús li semblava que se'l miraven pel carrer. Ja pensava en fer alguna altra conquesta. Potser aquella ròssa, que servia al tercer segona? Perquè no? Si es veia que encara feia presència.

Entrà a l'oficina com un rei, el cap enlaire, el pit enfora, el pas pausat. Encara no hagué donat quatre passes, vegé riure a sos companys, s'esverà. Què tindran aquests? pensà. Sort d'En Rodríguez, l'ordenança, que li digué:

—Don Rafel, que li pengen els elàstics.

BOLVA

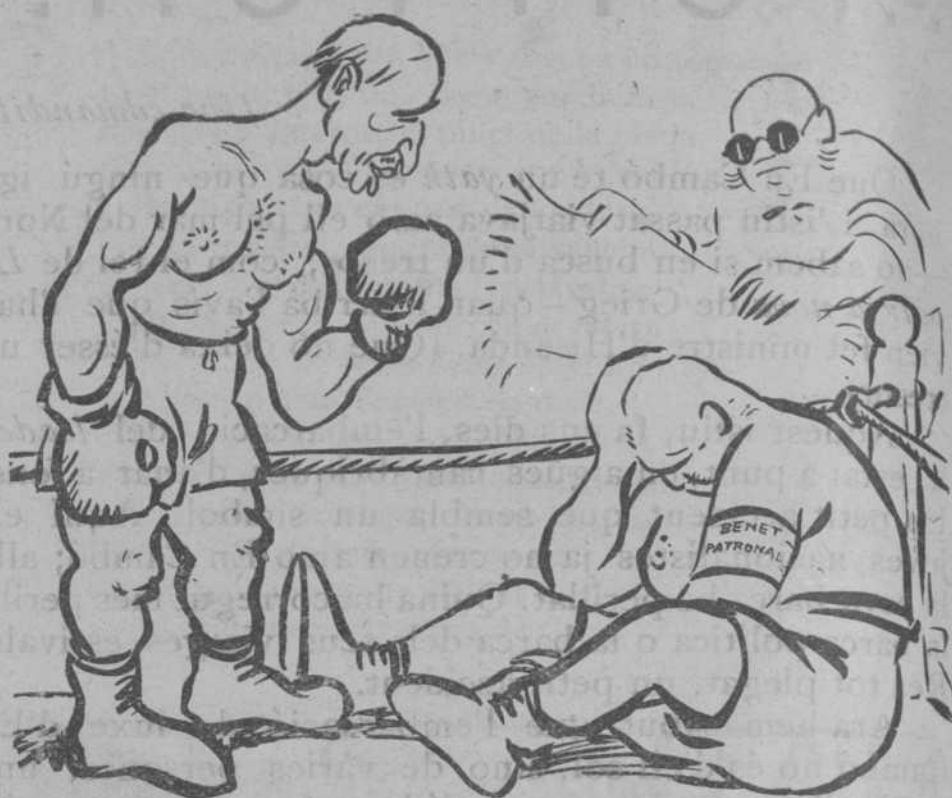
La Ciutat dels Comtes

IMITACIÓ

Els carrers de Barcelona,
els carrers de ma ciutat,
amb això de la Reforma,
valga'm Déu! com quedaran?
Els carrers de ma infantesa
ja no hi són, no hi ha la llar
on els avis ens contaven
contes vells de turcs i alarbs!
Aquells carrers de les Mosques
les Donzelles y les Naus,
i el carrer de les Trompetes,
l'Arc de le Bomba i del Sac,
carrers de l'Argenteria,
de Basea i de Gignàs,
del Pou Dolç, Pont de la Parra,
del Pom d'Or, i tants i tants
on el sol no hi penetrava,
on no hi feia calor mai,
on de nit, dins de la fosca,
follejaven cents de gats,
on l'Emili Vilanova
evocava el temps passat!
On sou verdes gelosies,
on sou gòtics finestrals?
Barcelona, Barcelona,
ai com et vas trasmudant!
Ja no ets la ciutat dels Comtes,
que tan nom et varen dar,
Ara els comptes son uns altres ...
i encara s'han de pagar!!!!

TOMAS VILOMARA

COSES DEL DIA!

El «match» Benet-Pestaña

—Analitzem les sabates d'En Zamora; potser la ciència trobarà perquè es cotitzen tant.

—Negre o de color? .
—Ben negre, com si tingués vint i-cinc anys.
—Si vol que el faci tan jove, se'n farà més d'un ral.

GLO-SARI

SUBTILITAT

En Quimet és una delícia de ingenuïtat. Té una dona florida com una rosa, fresca com una pera d'aigua d'aquelles que es fonen a la boca, d'una dolçor agreta com la maduixa ben amanida.

En Quimet està empleat en un Banc. L'opulent banquer visita la casa d'En Quimet; la visita tan sovint que els amics del despatx li fan bromes:

—Vaja, Quimet, això és massa clar i tu bades: el banquer és el teu rival.

—Ja em fa mala espina que així que arribo a casa ell s'en vagi.

—T'erres, Quimet: així que ell arriba tu te'n vas.

—Es igual,—diu En Quimet.

—Es igual, però no és lo mateix.

XARAU

NOVEDADES

Diumenge tingué lloc el comiat de la companyia Alba-Bonafé. Inútil és insistir parlant de l'èxit assolit per aquesta companyia, car ell ha sigut palesat fins l'últim moment.

TÍVOLI

Amb la represa de *La Marieta de lull viu*, de la que el públic no's sap passar, junt amb les reestrenes de *El misteri de Saint Cloud* i *L'Hotel dels gemecs*, la temporada que En Santpere i els seus venen realitzant al «Tívoli», és brillant de debó.

Dilluns s'estrenà en aquesta casa, la famosa obra dels senyors Capdevila i Fontdevila, *L'auca d'una cupletista*, obtenint honors de veritable estrena, car el nombrós públic reunit al teatre, no regatejà aplaudiments, ço mateix als intèrprets que als simpàtics autors.

Per a aquesta setmana, estava anunciada l'estrena de *La dansarina roja*, traducció de l'«Amichatis». En parlarem

GOYA

Degut a compromisos contrets, diumenge tingué que comiadar-se del nostre públic la companyia Martínez Sierra-Bárcena, que amb tant èxit venia representant la grandiosa obra d'En Marquina, *El pavo real*.

Es força llastimós que, en ple èxit, s'hagin tingut de suspendre les representacions de la famosa obra, aconhortant-nos l'esperança que a no trigar molt, podrem gaudir altre cop de les moltes belleses que tan delicada producció enclou.

El públic, que mai ha regatejat el seu afecte an En Martínez Sierra i el seus, diumenge li va retre carinyós comiat, obligant-lo a sortir a escena junt amb el seus companys de triomf.

Mes que comiat fou un: «A reveure i aviat!»

** * *

Homenatge a un actor català.—Dijous de la setmana passada, es reuniren en «El Gran Liceo», en íntim sopar, un estol d'amics d'En Ramon Martori, actor de la companyia d'En Martínez Sierra, que ha sapigut atreure's l'atenció del públic de Barcelona, amb els difícils papers de *Don Juan de España* i el príncep «Del» de *El pavo real*, amb objecte de festejar a l'antic company i a la vegada encoratjar-lo a seguir el camí tan brillantment emprès.

El sopar transcorregué en mig d'una franca alegria, no havent perdut ni per un moment, durant el seu transcurs, el caire d'intimitat que tan agradós el feu.

A requeriments dels concurrents, el senyor Martori recità fragments de quiscunes obres, essent molt aplaudit.

Entre els assistents recordem als senyors Forcada, Castells, Bello, Calvo, Rovira, Valls, Pascual, Viñallonga, González, Olivar, Pallach, Navarro Costabella, etc., etc.

CÓMICO

Vinga *Que és gran Barcelona!* i En Galcerán vinga fer el pagès, i el públic vinga omplir el teatre, tant, que aviat serà una dificultat grossa de vèncer, assistir a les representacions del «Cómico».

Avui fa vuit dies s'estrenà el sàinet *Antoñita la del guardia*, la lletra, del mateix autor de la revista, amb musica del mestre Parera. Un altre èxit.

An aquest pas, el senyor Mariano Fernández esdevindrà l'Arxibisbe del Paralel.

BOSQUE

Acabades les representacions de *El Príncipe Carnaval*, s'han presentat an aquest popular teatre, En Viñas, En Parera i En Beut, i altres no menys volguts del nostre públic, que junt amb les simpàtiques tiples, Romo i Arellano, han interpretat admirablement *La holandésita*, *Las golondrinas* i *El vals de los pájaros*, obtinguent totes elles l'èxit de sempre.

COMEDIA

An aquest teatre, cada dia més concorregut, es posà en escena diumenge, passat la comèdia *El magistrat*.

Tant per l'assumpto com pel joc escènic, aquesta comèdia és difícil d'interpretar, però de la tasca va sortir-ne airosoament la companyia Claramunt-Adrià.

Es distingiren en l'interpretació, la senyora Prats, senyoreta Valero, senyors Forraguera i Adrià, havent estat molt ajustats els demés.

Per a demà i passat demà anuncien *El lladre*.

TEATRE D'ART

En la IV Sessió de Teatre d'Art, celebrada a l'«Estudi Cirera», se'ns donà a conèixer la famosa comèdia dramàtica d'Oscar Wilde, *El vano de Lady Windermore*.

Deixant apart el valor de l'obra, quin mèrit queda descomptat, aquesta és, al nostre entendre, la que més ajustada hauria pogut estar a les condicions artístiques de la senyora Nicolau, tant

der l'ambient, que durant els quatre actes informa l'obra, com per la qualitat del personatge que interpreta la distingida actriu. Però hem observat que la senyora Nicolau, té el defecte de cuidar més de la plasticitat que de l'expressió dels sentiments, que, potser degut a la causa que deixem assenyalada, no arriben al públic, perdent intensitat aquells moments de l'obra que amb seguretat l'autor havia d'avant-mà jutjat culminants.

Estigué molt encertada la senyora Ortíz, matitzant amb molta ponderació el seu paper. Ço mateix el senyor Giménez. Molt bé els senyors Guitart, Cumelles i demés.

La presentació, regular.

COLISEU POMPEIA

Diumenge es representaren les dues obres *Caramboles* i *Pare Nostre*, assolint, aquestes, el feliç èxit que era d'esperar, per lo ben interpretades que foren.

MIS HORAS DE CAZA, per *J. Bernat Durán*.—Heu-vos aquí un perfecte Manual del caçador, que, tant per la manera d'ésser escrit, com per la faisó d'ésser presentat es fa agradós, no sols pels interessats pràctics del gos i l'escopeta; sinó pels neòfits, pels tot just iniciats, i fins pels profans que no hem engegat un tret en la nostra vida.

En el seu substanciós llibre, l'ex President de l'«Asociación de Cazadores de Cataluña» ens parla de la tècnica i de la tàctica del bon caçador, de les pràctiques cinètiques més saludables i de més eficàcia; ens detalla les diferents menes de bestioles del bosc pròpies per a servir de punteria als aficionats i dels savis procediments per a que els cans les descobreixin, les armes les abatin i poguem finalment portar-les com trofeus de victòria en el nostre sarró.

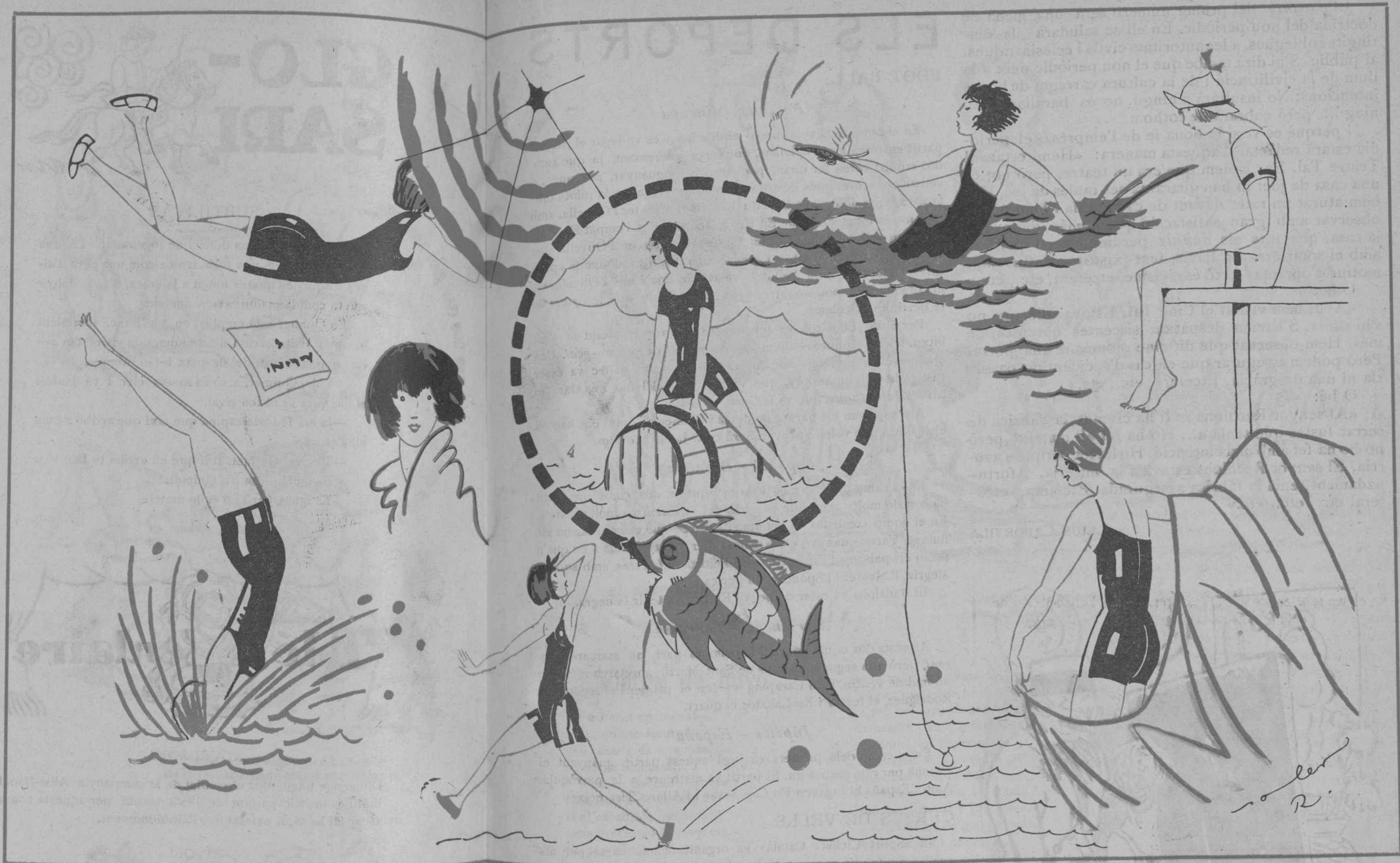
Mis horas de casa, són realment hores practicades per un *Tartarin* de bon ésser, qui a pesar de dirse caçador, no crec que'ns clavi gaires «guatlles», i si alguna en diu, ens la fa empassar tant ben amanida amb bona literatura, que no podem de menys sinó paladejar-la amb gust.

El llibre és bastant voluminós, però no cansa, perquè l'autor hi ha sapigut donar certa amenitat anecdòtica, i ademés el text, diguem-ne tècnic, va acompanyat sempre de interesantíssims fotogravats; així és que l'obra del senyor Bernat Durán es recomana com a manual de consulta per a tota mena de caçadors aficionats.

EVOLUCIÓ DE LA POESIA CATALANA, per *Joan Arús*.—Un poeta entenentat, no podia escriure altra cosa que una crítica sensata; i això, la sensatesa, és lo que's destaca més i millor en aquest llibre simpàtic que'ns donem el plaer ara de tullejar. L'Arús, en el seu estudi sobre la evolució poètica, tracta del vell Romanticisme, dels rancis Jocs Florals, de la generació noucentista i del modern parnassianisme preciosista, acompanyat de la riquesa de lèxic actual, filla de estrangerismes i de arcaïsmes més o menys ben triats.

Cal confessar que l'obreta del distingit escriptor es llegeix amb gust i que les seves opinions crítiques no ens semblen pas del tot desacertades.

SEPT CIÈNCIES

El bany, delícia de les dones... i dels homes que poden contemplar-les

Un periòdic nou

Aquest amic nostre és un home extraordinari. Un home extraordinari físicament i espiritualment.

Físicament: un metre i mig d'alçària, les cames tortes, tortes com dos xorissos de la Rioja, un nas gros, vermell, gairebé morat, uns ulls com dues gotes d'aigua gaseosa, un cap pelat, pelat com una mala cosa. Se diu d'alguns vells eròtics, que tenen quatre pèls al cap. Doncs bé, ell, el nostre amic, n'hi té cinc. Vesteix, com tothom, panyos anglesos de Tarrassa. Porta el barret tort.

Espiritualment: ha sigut empresari de toros, però

no com tothom, sinó a Egipte! El negoci no li va anar bé perquè el clima no provava ni a les bèsties ni als que les havien de matar. Ha sigut, també, com tothom empresari de sarçuela. Però tampoc el negoci li resultava perquè se li ennuegaven els *terremotos* (1). Sempre ha cregut que la seva verdadera vocació era la d'excèntric de circ equestre. Però què hi farem, a Espanya tothom que s'apreciï un xic ha equivocat la vocació. Es un home senzill, bo, d'una sola peça. Parla, però, d'una manera arbitrària i complicada. Però ho fa per a despistar.

El nostre amic és un home extraordinari, extraordinari en tot. N'és tant que a tothom se li ocorreix la

(1) Baritons de l'escola d'En Sagi-Barba.

publicació de periòdics quan arriben les primeres orenetes, que vol dir quan arriba la Primavera. Doncs bé, ell vol fer sortir ara, amb els primers bolets, un nou periòdic. Serà el *nou periòdic* per excel·lència. No s'en ha fet mai cap enlloc com aquest. Se titularà:

«JO TAMBÉ EN VUI»

Periòdic de chantage

Perquè el nostre amic ho és nostre i de la veritat. La veritat sobre tot.

—Volem diners, veritat? Doncs diguem-ho clar. Diguem que anem per feina, que no deixarem res per verd. Però no enganyem a ningú.

El *davantal* del primer número serà una mena de doctrina del nou periòdic. En ell se saludarà als distingits col·legues, a les autoritats civils i eclesiàstiques, al públic. S'hi dirà també que el nou periòdic neix a la llum de la civilització i de la cultura carregat de bones intencions: No insultarà a ningú, no es barallarà amb ningú... però cobrarà de tothom.

I perquè es vegi la bona fe de l'empresa, el periòdic estarà redactat d'aquesta manera: «Hem estat al Teatre Tal. Ens creïem que era un teatre, però no; és una casa de joc: hi han quaranta set taules de joc. Ens hem aturat un ratet davant de cada taula i hem pogut observar amb gran satisfacció que només guanyava la casa, que tots els *apunts* perdien, però perdien amb el somriure als llavis, fent xistos, canturrejant motius d'opereta. Això és civisme, etcètera, etc., etc.»

O bé:

«Avui hem visitat el Cine Tal. Estava plé que no s'hi cabia. S'havien despatxat siscentes entrades de més. Hem observat que dit cine només té una porta. Però podem assegurar que en cas d'accident no passaria ni una desgràcia. Etcètera, etc., etc.»

O bé:

«Al senyor Recolons se li ha cremat la fàbrica de serrar fustes que tenia a... Ho ha fet ell mateix, però no ho ha fet amb mala intenció. Ho ha fet perquè s'avorria. El senyor Recolons estava a la misèria. Afortunadament tenia la fàbrica assegurada. Etcètera, etcètera, etc., etc., etc.»

LLUÍS CAPDEVILA

PANORAMA MARROQUÍ

—Noi, veig que és molt negre això que pintes!

ELS DEPORTS

FOOT-BALL

Fortuna - Europa

En el camp dels «europeos» el diumenge es va jugar el primer partit entre gallecs i catalans. Fou força interessant, ja que ambdós equips varen fer quant pogueren per a guanyar; ara que els «europeos» foren més llestos i ficaren cinc vegades la pilota dins la xarxa que defensava En Lilo. El primer el va fer l'Olivella, amb més males intencions que En Krim, aconseguint l'empat En Polo. El segon dels catalans el va fer En Cros i el tercer l'Olivella que va xutar, però rematant-lo l'Alegre, és a dir, li va donar la «puntilla». Un corner d'En Pellicer, va donar lloc a que l'Olivella els hi col·loqués un nou—quatre!—*goal*, més bonic que les *poses* de la Bertini pel·liculera.

Per últim En Cros va fer un *cros country* i passant-se a tot bitxo, feu el «quinto»—diem quinto per a despistar—*goal*. Una maquiavèlica traveta—«olé los castizos!»—a un gallec va ésser castigada amb un *penalty*, que va tirar En Balvino i és clar, tan *bal vino a la fuente*, que va fer *goal*.

Ara esperem els partits de demà i diumenge, que ens han dit els gallecs que volen guanyar. Serà cert? Ja els hi direm.

Español - Badalona

En el camp del Español jugaren aquests dos clubs un partit davant de molta gent, que va sortir del «encuentro» molt satisfeta. En el equip «realista» va debutar l'Alvarez, que va resultar un xic fluixet. Varen guanyar els «reales» per quatre *goals* a un que'n feren els paisans d'En Borrás. En Pèidró en feu tres, amb aquella alegria; l'Alvarez i l'Spencer, un per cap.

El Badalona va estar de pega i En Brú va tenir la negra.

Martinenc - Tarrassa

Aquests dos equips durant la primera part, no marcaren cap *goal*, però a la segona, els nois de Sant Martí, apretaren més que un mal de ventre, i En Carapuig va fer el primer i el segon; En Rodríguez, el tercer i En Lakatos el quart.

Júpiter - España

En el camp dels primers es jugà aquest partit, guanyant el España per dos *goals* a un. El partit va distreure a la parròquia. Amb l'Espanya hi jugaven En Casanovas i l'Alfaro. Tira peixet!

CURSES DE VELLS

El «Sport Ciclista Català» va organitzar una cursa per als «vells», i a fe que encara n'hi ha algun que, vaja, pot donar disgustos als joves; per exemple, En Tobeña, que encara penca que és un gust, i entre els que tenen més de 40 juliols, En Camacho va ésser el trumfo. Ara en lloc de dir: *a la vejez, viruelas*, direm: *a la vejez, bicicleta*.

VELA

En el «Club Marítim» hi hagué regates al matí i a la tarda, que foren molt disputades, i les copes «Comas» i «Comitè» foren per «Asphandel» i «Garbi», respectivament.

BOXA

Aquest dissabte no hi va haver-hi boxa i ho trobarem a mancar, perquè allò de la clatellada en dissabte ens distreia molt, però ens han dit que se'ns prepara una tanda de combats que riguin-se'n dels de les guerrés púniques. Esperem, esperem...

I prou per avui, que fa calor i ens en anem a pendre la fresca.

NOLUS

EL CAMP PROSPERA

—Què feu, Nasi, aplanant la vostra horta xamosa?
—Res, que les coïls i les cebes no donen tant com la ceba del foot-ball.

Viatge de nuvis

En Peret enamorat
i l'Agneta enamorada,
van casar's, fa una mesada,
amb tota solemnitat.

Filla de Gràcia l'Agneta
i En Peret, de Gràcia fill,
si el casament fou senzill
sens pretensió ni etiqueta,
no per xò tot en resum
sense gastos de equipatge
varen deixar de fè'l viatge
de nuvis, segons costum.

D'aquest viatge de alegria
vaig a fer-ne el ressenyat
per demostrar la bondat
del amor que'ls passos guia

De Gràcia i amb pas formal
varen començar la llista;
i per gaudir Bona-Vista
van fins a la Diagonal.

Fent de tot admiració,
puix el camí és dels més rics,
se troben sense fadics
que ja són al Rosselló.

I Còrcega—cosa rara!—
traspassen fent bona via,
sens que en la geografia

se hi trobi la raó clara.

Com que'l temps no'ls don mareig
ni per fer tard tindran causa,
de bracet i amb tota pausa
continuen el Passeig.

I essent dels nuvis la pensa
sols l'amorosa fortuna,
se troben distrets tot d'una
que han arribat a Provença.

El camí no és gens pesat,
la conversa és animada,
i a Mallorca fan entrada
amb tota felicitat.

I segueixen fent camí,
i segueixen amb la essència
del amor, i ja València
ses flors els hi vé a oferí.

Hi ha que veure la parella
quin conjunt forma més bell.
Si baixet va parlant ell,
més baixet va parlant ella.

Del amor, bella il·lusió,
no varen perdre l'encís
fins que'l carril donà avís
de que són a l'Aragó

—Que hem caminat!— diu l'Agneta.—
—Oi que sí?— diu En Peret.—
Tan se val que fet i fet
anem seguint via dreta.
No't sembla?

—Que't diré jol. .

Per mi tot està corrent.
Anant al Consell de Cent
veurem la Diputació,
I després amb poca estona
de camí, ja que t'agrada,
en les Corts farem parada
qu'és una Granvia bona.

I així ho feren de bon grat;
i després de poca estona
de repòs, a Barcelona
sense cap contrarietat
arriben: i a Canaletes,
per minvar la set que'ls mata,
contents prenen una horxata
se fan dues postures,
i amb la joiosa eficàcia
de l'amor, amb tot l'encís,
segueixen viatge feliç...
El tren-via, i cap a Gràcia.

Viatge feliç dic, segó,
puix si amor els passos guia,
per tot se troba alegria
sense fer mal a ningú.

I En Peret enamorat
i l'Agneta enamorada
com ja queda demostrat,
van fer de la passejada
viatge de felicitat.

LLUIS MILLÀ

CATALUNYA PINTOESCA

Xamosa festa a la Plaça de la simpàtica vila d'Arenys de Munt.

(Fot. Lluís Ribà)

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

CARTES OBERTES

La setmana passada vareig rebre la següent missiva, que em plau fer pública, perquè és vegi que hi ha algú que em llegeix cada divendres, encara que no ho sembli:

«Senyor Don C. Arbó.—Ciutat.

Molt senyor meu: Jo sóc un bon ciutadà barceloní que m'interesso molt per les *Belles Arts*; a l'hivern no deixo de visitar cap exposició fent-lo servir a vostè de *cicerone* gratuït, mitjançant les seves *xerrameques*; però a l'estiu, com que no em plau anar a fora, per a respirar la dolça flaira de la *mezquita* i patir calor, mosquits, colònies forasteres, pols, etcètera, etc., esmerço les meves activitats passejant per la ciutat a l'hora baixa, per a fruit amb la contemplació de les belleses artístiques que atresora la Ciutat Comtal, tan arcàiques com novel·les; tasca ben poc agradosa per cert, doncs fent-la, pesco més d'una enrabiada, en veure que els nostres regidors no's cuiden gens ni mica de l'ornament públic. Ço m'ha decidit, precisament, a dirigir-me a vostè, que tantes coses d'Art sap, per a que es serveixi treure'm el mal humor de damunt, dient-me el que sàpiga respecte als següents extrems que no he pogut posar en clar:

Quan començaran les obres del monument an En Pi i Margall?

Quan acabaran les del que dediquem a Mossèn Cinto?

Quin dia s'obrirà el *Museu d'Art Modern*?

Per què està empantanegada la restauració del monument a Colón?

Quants vots va tenir el quadro d'En Suñer *La Família*, per a ésser adquirit per la Junta de Museus?

Quant tinc de posar per a la compra de *La Vicarria*, d'En Fortuny, i quedar com cal?

Si és tan amable que em contesti aquestes preguntes, em permetré, tal volta fer-n'hi d'altres. Perdoni i mani a son devot llegidor,

PAU XIRINACS».

«Senyor Don Pau Xirinacs.—Ciutat.

Benvolgut llegidor i amic: Vostè es deu creure que jo sóc una mena d'oracle, i va ben errat; car de tot ço que em pregunta, no en sé res en concret, ni crec que hi hagi cap barceloní que ho sàpiga. A judicar pels elements de juí de que dispo, puc, però, avençar-li la meva opinió respecte als punts proposats per a que no's pensí que sóc un home ferèstec, encara que amb la por de no poguer-lo alleugerir del seu mal humor ciutadà, que si fa o no fa, deu ésser com el meu; prengui nota:

Les obres del monument an En Pi i Margall, començaran la setmana dels tres dijous.

Les del que fem a Mossèn Cinto, s'acabaran el dia abans de la promulgació del *Estatut Català* d'En Cambó.

El *Museu d'Art* no s'obrirà cap dia, sinó una nit de trons i llamps, perquè no hi vagi ningú.

La Família crec que va tenir un vot, per anar al *Museu*: hi és perquè tenia d'entrar-hi; i la varen empènyer fins a ésser dins.

En quant a la subscripció de *La Vicarria* faci el que li sembli, com a barceloní només li toca donar *dos valets*, i encara és massa gras. Ara, com amant de l'Art, faci el que li sembli, perquè faran figa molts barcelonins.

Si les respostes li plauen, pot seguir preguntant a son devot amic,

C. ARBÓ».

Diàleg cassat al vol:

—Ja tornen a matar.

—S'abaixarà la carn.

—No parlo d'això...

—Doncs, s'encariran els revòlvers.

EPIGRAMES

La hermosa i devota Lot
digué seria a son promès;
—Ans de casar'ns, a un confes
confessió hem de fer de tot.
I ell li objectà astut i fi;
— Confessió de tot, ma vida?
I rectificà, enrogida:
—De tot lo que's pugui di.

Té un gènit donya Pilar
i exigències tan pesades,
que electrisa a ses criades
fins a fer-les renegar.
I lo més curios de tot
és que aquesta tal senyora
és una gran protectora
de la «Lliga del bon Mot».

V. FARRIDA

La viudeta

I

Mai tan com ara m'he vist'tan sola,
no soc ditzosa en la joventut.
Sense el marit que tan m'estimava
mes alegries s'han ben perdut.
Ben trista i sola passo les hores,
siestic distreta, ploro per dins.
Tots me fan pena, tots m'enquimeren,
tan les solteres com els fadrins.

TORNADA

La viudeta, la viudeta
i quin modo de plorar!
Amb un any ja sembla una altra.
Qui la vol aconsolar?

II

Només m'encisa la picardia
amb que suspiren fent-me eterní.
Si són amigues, consells me donen.
Si als amics rebo, ploren per mi.
Quan vaig senzilla o bé eleganta,
sempre murmuren amb intenció.
Els uns me planyen, altres m'envegen;
tots me critiquen sense raó.

TORNADA

La viudeta, la viudeta
i quin modo de plorar!
amb un any ja sembla una altra.
Qui la vol aconsolar?

III

Sort que soc jove i encar vistosa,
Sort que les penes no em fan cap mal.
Com que'l difunt me va fer mestressa,
jo ploro amb plata, jo vise com cal.
Com més de negre em veuen vestida,
més diu que's nota el foc de per dins.
Ai com m'envegen fins les solteres!...
Ai com m'envegen tots els fadrins!...

TORNADA

La viudeta, la viudeta
Com ne sap de disfrutar!...
Amb un any, dotze promesos.
Qui la vol aconsolar?...

La caixaera de *El Siglo*

I

Si soc al passeig,
sempre em va al darrera
i amb poc discreteig
no perd la fal lera.
Vagi amunt o avall,
mos passos espia.
Al cine o al ball
pretenent festeig
me fa companyia.

TORNADA

Retratista, retratista,
fes que't perdi ja de vista
que'l retrat
ja fa temps que l'he donat
a un siglero sarauista.

II

Jo no tinc marit,
ni galan espero;
però aquest mosquit
ni en broma el tolero.
Per tot el veinat
ja de mi es murmura.
Faré un disbarat,
si perdo el sentit,
si massa m'apura.

TORNADA

Retratista, retratista
fes que't perdi ja de vista
que'l retrat
ja fa temps que l'he donat
a un siglero sarauista.

III

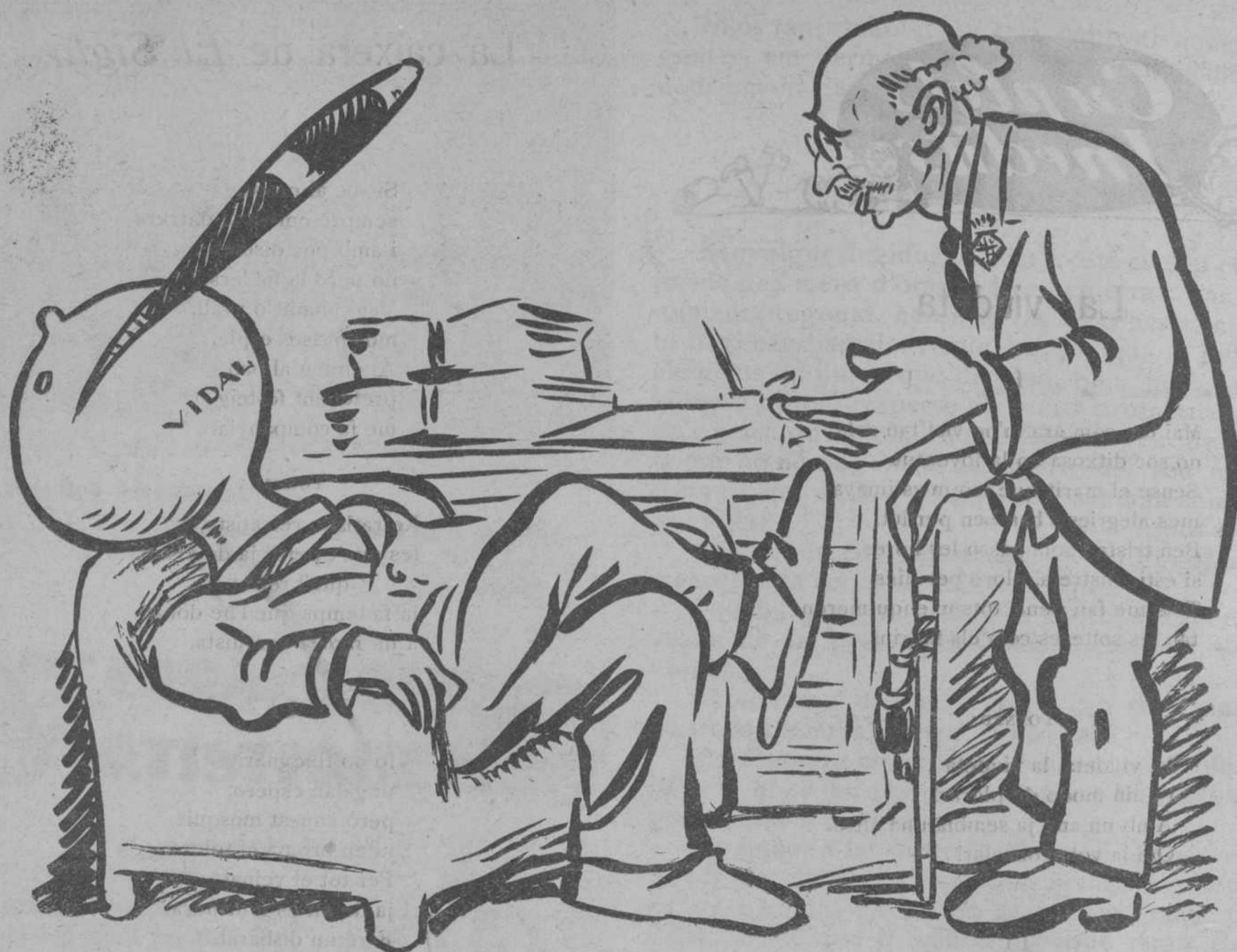
Jo sempre seré
al «Siglo» estimada;
l'il·lusió em manté
més afortunada.
Van passant els anys,
jo sempre caixaera,
sense desenganys;
ell és ben soltè,
doncs jo ben soltera.

TORNADA

Retratista, retratista,
fes que't perdi ja de vista
que'l retrat
ja fa temps que l'he donat
a un siglero sarauista.

J. VIVES I BOBRELL

L'AMO DE LA CIUTAT I EL BATLLE

—Fac'm el favor de inventar un nou arbitri, que necessitem diners amb urgència.

ESQUELLOTS

Ja ho sabíem que allò de la *libre Amèrica* era un mite. Un company de Buenos Aires ens envia aquest retall d'un periòdic bonaerense amb data del 5 d'aquest mes:

«Se prohibe enarbolar las banderas catalana y vizcaína

El Jefe de Policia ha pasado una circular a las comisarías seccionales haciéndoles saber que el día 9 del corriente no debe permitirse sean enarboladas las banderas catalana y vizcaína, por haberlo dispuesto así el Ministerio de Relaciones Exteriores.»

Que no es facin il·lusions els catalans que van a Buenos Aires. Això de les banderes és un plat que no s'acaba mai. Portem-les al cor i d'allí ningú ens les arrancarà.

Hi ha qui encara ho creu, després de cent mil proves en contra, que Amèrica és un país lliure. Nosaltres no hi hem estat mai, però en tenim prou amb el testimoni d'En Xenius, el gran, que sobre els americans va fer una frase lapidària i definitiva.

Tot just havia desembarcat de retorn del seu viatge per l'Amèrica llatina, quan un amic li preguntà:

—I què, els americans?

I En Xenius contundent:—Reaccionaris i lletjos!

Val la pena que aquesta frase no es perdi.

Els de Tarragona ja volen el monument als herois de la independència d'En Juli Antonio. Però que hi vagin en compte! A Ta-

rragona hi ha molts canonges. Que algun d'ells no el vengui! No per detensar la moral sinò per fer diners. Un canonge, pels diners és capaç, no de deixar-se penjar, però si de tornar a penjar al Crist!

«Com es balla la sardana», és un llibret molt aixerit i patriòtic. Els consellers, han adquirit un bon número d'exemplars de l'obreta i diu que la volen estudiar seriament. Però no ballaran ni la *Sardana de les monges*, ni les *Fulles seques*, ni cap d'aquestes sardanes célebres. Ne ballaran una, quina tornada fa així:

De la galvana la cardana
la ballen els consellers,
i el poble, la de la gana:
de gana o bé de galvana
no sabem qui badalla més.

Respostes pagades

Petroni II: Anirà el seu vers, que és força bonic. Gràcies.—Francesc Giménez: L'envio de vostè és de primera. Ho publicarem gairebé tot. Potser guardarem alguna de les seves poesies per l'Almanac. No ens podria, també, enviar alguna coseta en prosa, de qualitat?—Ministerial: Que és dels d'En Cambó vostè?—Mariposilla: Ai, preciosa! I quins versos més dolents fas!—Quasimodo: Quasi *nada* del que envia es podrà aprofitar.—Ull viu: Vostè no farà tanta sort com *La Marieta*. Li manca picardia. P. K T A: Anirà, sinó aquesta setmana l'altra, perquè coincideix perfectament amb el nostre criteri sobre els Jocs Florals. Nosaltres encara hauríem carregat més la mà.

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4115

JOSÉ M.^A DE SUCRE

POEMAS DE ABRIL Y MAYO L'OCELL DAURAT

Un tomo

Pesetas 2 Un volum

Pessetes 3

EL ARTE EN ESPAÑA

1. La Catedral de Burgos	11. Aranjuez
2. Guadalajara - Alcalá de Henares	12. Monasterio de Poblet
3. La casa del Greco	13. Ciudad Rodrigo
4. Real Palacio de Madrid	14. Goya en el Museo del Prado
5. Alhambra I	15. La Catedral de León
6. Velázquez en el Museo del Prado	16. Palencia
7. Sevilla	17. Alhambra II
8. Escorial	18. Valladolid
9. Monasterio de Guadalupe	19. Museo de pinturas de Sevilla
10. El Greco	

Precio de cada volumen: 2 pesetas

La próxima semana aparecerá

LO QUE NO TIENE NOMBRE CRÓNICAS DE MARRUECOS

por J. VILA SAN-JUAN

Un tomo de 476 páginas

PESETAS 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, ja rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

—Els lladres hi cauran com les mosques a la mel. Tenim les dones trenta sis mil trucs i... repicó, per a caçar els homes.

